

Tentoonstelling "Speuren naar Sporen" in het Jan Verwey Natuurcentrum

Op vrijdag 20 mei jl. heeft de opening plaatsgevonden van een nieuwe tentoonstelling 'Speuren naar Sporen' in het Jan Verwey Natuurcentrum. Het onderwerp van deze tentoonstelling is ontleend aan het thema voor 1994 van het IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie. Door het gehele land zijn er manifestaties, excursies e.d., welke de 'sporen' als onderwerp hebben. Zo is door een intensieve samenwerking van de plaatselijke afdeling van bovengenoemde instelling met de Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk deze tentoonstelling tot stand gekomen.

Zoals de titel al min of meer aangeeft wordt in deze tentoonstelling getracht de bezoeker wegwijs te maken in het vinden en herkennen van de sporen van vele verschillende diersoorten. Sporen van dieren prikkelen onze nieuwsgierigheid en kunnen ons veel over bepaalde dieren en landschappen vertellen. Er zijn vele vormen van sporen zoals pootaf-

drukken, veren, uitwerpselen, braakballen en nog vele andere. Ze zijn overal te vinden: op het strand, in de duinen, in het bos, op straat enz. Het materiaal van deze tentoonstelling is voor een belangrijk deel afkomstig van het Bezoekerscentrum Meyendel te Wassenaar, waar het met veel succes al eerder aan het publiek is getoond. Zeker voor kinderen is een bezoek meer dan de moeite waard. Aan de hand van een speurtocht en van zoekkaarten kunnen zij "op avontuur" gaan. Verder wordt er een interessante diaserie vertoond.

De tentoonstelling is geopend van 18 mei t/m 30 september op de woensdag- en zondagmiddagen van 14.00 - 16.30 uur.

De opening werd verricht door Dick Passchier, de voorzitter van de plaatselijke afdeling van het IVN. Dick Passchier is bij het publiek vooral bekend door zijn vele lezingen en praatjes, die hij voor scholen, verenigingen en instellingen verzorgt.

In memoriam Klaas Koning

Martien de Graaf

Op maandagavond 2 mei bereikte mij het ontstellende bericht van het plotseling overlijden van Klaas Koning. Hij was die morgen naar het Oosterduinsemeer gegaan om daar waarschijnlijk Gele Kwikstaarten te inventariseren op de oostelijke oever en is toen onverwacht door een hartstilstand getroffen en overleden. Enige uren later werd zijn lichaam gevonden. Er gaat dan wel een schok door je heen! Op vrijdagavond nog met mij meegereden uit Lisse om de maandelijkse vergadering te bezoeken, daarna nog naar vleermuizen gekeken op Offem en zaterdagmorgen ook nog bij het Oosterduinsemeer geweest. Zondagavond zag ik hem nog vanuit het raam van het huis van mijn schoonouders zijn huis verlaten, lopend richting familie om het zondagse kopje koffie te drinken.

Klaas Koning werd in 1923 in Lisse geboren en ging na de lagere school direct in de bloembollen werken, zoals zo veel mensen vroeger in Lisse. Het was in die tijd hard, lang en zwaar werken in de bollen. Zo'n 20 jaar geleden kwam ik via een kennis voor het eerst in contact met Klaas Koning. Hij was toen al door zijn "baas" vanwege zijn kennis belast met een grote groente- en bloementuin van de familie. Hier begon hij ook met

het kweken van wilde planten. Na zijn vroegtijdig uittreden uit het werkproces verhuisde deze plantenkwekerij naar de tuin achter zijn woning en nu was hij eindelijk vrij om te doen en laten wat hij wilde; vogels, planten, schilderen en familiehelp. Overigens bleven zorgen en moeilijkheden hem niet bespaard.

Vanaf zijn jeugd heeft hij zich al sterk in vogels geïnteresseerd en hij ontwikkelde zich in de loop der jaren tot een goed amateurornitholoog. Speciaal het nabootsen van vogelgeluiden om vogels naar zich toe te lokken werd veel door hem beoefend. Sommige leden kunnen staaltjes hiervan vertellen. Zeldzame vogels konden daardoor goed bekeken worden.

In de trektijd was hij bijna altijd op de Driehoek te vinden. Ook werden zeer trouw zijn opgaven en vogelwaarnemingen aan De Strandloper doorgegeven. In dit nummer zijn nog zijn laatste waarnemingen te vinden. Hoezeer hij verknocht was aan de natuur moge ook blijken uit zaken als vissen en de jacht. Hoewel hij nooit echt jager geweest is, bleef hij deze sport toch jarenlang in de gaten houden onder meer door een abonnement op de Nederlandse Jager. Overigens was het kenmerkend dat hij natuurtijdschriften intensief las, maar nooit bewaarde om later nog eens te herle-

zen. Hij was echt een doe-mens en had een hekel aan schrijven. Vooral op het gebied van wilde planten heb ik, maar ook anderen, zeer veel aan hem te danken.

Met een groot enthousiasme werden telkens weer interessante, zeldzame en uitheemse soorten aangeplant of gezaaid en mede door zijn "groene vingers" was het mogelijk planten te volgen van kiemplant tot bloei. Deze zaden of planten werden een tijdlang verzameld op interessante terreinen waar we in de zomermaanden één avond in de week met de auto naar toe reden, zoals naar Nieuwkoop, IJmuiden, Halfweg. Later werden ook zaden uit Orti en kwekerijen betrokken en omdat Klaas Koning nauwelijks op vakantie ging naar het buitenland, kwam het buitenland naar hem toe in de vorm van zaad en planten, gekregen van vrienden en bekenden. Zijn speciale aandacht hadden de Orchideeën. Bijna alle Nederlandse orchideeën en vrij veel buitenlandse heb ik door de jaren bij hem in de tuin gezien. Interessant was de aanvankelijk goed geslaagde doorkweek van de Groenknolorchis (*Liparis loeselii*). Toen in 1977 de gronden achter de watertoren van de Hillegomse Kalkzandsteenfabriek werden omgewerkt, konden op het laatste moment nog wat planten gered worden in de tuin van Klaas Koning. Op allerlei manieren heeft hij de kweek hiervan ter hand genomen, aanvankelijk met groot succes. Nogal wat Horti en particulieren kregen de "Sturmia" vergezeld van veel nuttige adviezen in handen. Buitengewoon jammer is overigens dat hij niets over de kweek van deze Orchidee en ook andere soorten heeft opgeschreven.

Oud Nieuws

Kees Verweij

Bij toeval kreeg ik enige tijd geleden een oud werkje in handen van Stephaan Blankaart, getiteld 'Schou-burg der Rupsen, Wormen, Maden en Vliegende Dierkens'. Het boekje werd uitgegeven te Amsterdam in 1688.

Wat mij opviel was zijn weergave van een aantal persoonlijke waarnemingen en ervaringen. Er spreekt hier een stuk enthousiasme en verwondering uit, dat voor deze tijd welhaast uniek is. De meeste natuurwetenschappelijke schrijvers uit deze tijd lieten zich wat al te gemakkelijk verleiden tot wijdlopijge beschouwingen, die zij vaak nog weer overschreven van andere schrijvers. Zelfs antieke auteurs als Aristoteles, Dioscoides e.a. werden als waarheidsgetrouwe bronnen geciteerd. Hier is echter sprake van eigen waarnemingen en onderzoek, op een toegankelijke wijze

Helaas kwam enkele jaren geleden de klad in zijn Orchideeëntelt. Soort na soort verdween door een geheimzinnige ziekte en ik weet niet of er dit jaar nog één Groenorchis te bewonderen was. Overigens lag het niet in zijn aard hier lang bij stil te staan. Hij bleef het van de humoristische kant bezien; er waren nog genoeg andere soorten!

Zo nam ik enkele jaren geleden van een begraafplaats in Nijmegen een aantal plantjes mee van één van de kleinste vaatplanten van onze flora: Mosbloempje (*Crassula tillaea*). Toen hij deze plant later gedroogd in mijn herbarium zag, begon hij er direct enthousiast op te kloppen, verzamelde wat piepkleine zaadjes en kwam mij enige maanden later het positieve resultaat van bloeiend materiaal laten zien.

Een andere leuke hobby van Klaas Koning was schilderen, vooral beoefend op lange winteravonden. Hij schilderde vooral mooie natuurfoto's na uit kalenders en tijdschriften, vaak aangevuld met eigen natuurlijke vondsten. Het was niet onverdienstelijk fijnschilderwerk wat met veel geduld en precisie werd uitgevoerd. Opmerkelijk was dat hij deze schilderijen nagenoeg nooit verkocht. Wel waren ze nog wel eens op tentoonstellingen onder meer in het Jan Verwey Natuurcentrum te bewonderen.

Op vrijdagmiddag 6 mei vond de begrafenis onder vrij grote belangstelling plaats op de begraafplaats Duinhof te Lisse. Onze gedachten gaan uit naar zijn bedroefde familie en ook onze Vereniging zal hem niet snel vergeten.

beschreven. Misschien zou men zelfs kunnen spreken van de Jac. P. Thyse van de 17e eeuw.

Wie was deze Stephaan Blankaart? Hij werd geboren te Middelburg in 1650. Hij oefende zich bij en apotheker in de scheikunde en de kruidkunde en bezocht later de universiteit van Franeker. Blankaart was een produktief schrijver. Hij schreef vele boeken op het gebied van de anatomie, chirurgie, voedingsleer, plant-, dier- en letterkunde. Hij overleed te Amsterdam in 1704.

Als voorbeeld staat hier een passage afgedrukt over de St. Jacobsvlinder. De geel-zwarte rupsen van deze vlinder zijn soms in onze duinen in grote getale te vinden op het Jacobskruiskruid. Exemplaren van dit kruid worden vaak geheel kaalgevreten.